

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM,

KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ!

Šikana a její prevence

I. Co je a co není šikana

Šikana je každé chování, splňující tyto znaky:

- Je cílené vůči jedinci nebo skupině žáků (oběti)
- Jeho záměrem je oběti ohrozit, ponížit či zastrašit
- Je obvykle opakované, často dlouhodobé
- Existuje jedinec či skupina, jímž přináší prospěch nebo uspokojení (agresoři)
- Oběť se neumí bránit a dlouhodobě trpí

Šikanou tedy není:

- Jednorázová rvačka
- Vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor

Základní formy:

- Fyzická šikana – bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí, sexuální násilí
- Psychická šikana – nadávky, pomluvy, vyhrožování, zesměšňování

Naše cíle jsou:

1. snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany (prevence)
2. být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine
3. vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání - každý případ vyžaduje specifické řešení!

II. Prevence šikany

- Podporovat rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky.
- Vést žáky k sebedůvěře, přiměřenému sebevědomí a odpovědnosti za své jednání.
- Jednat s dětmi jako s partnery, bez výjimky respektovat jejich práva, zároveň vést k plnění povinností.
- Co nejvíce omezit nudu při výuce- šikana, často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory.
- Udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy.

- V kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat.
- Nebýt lhostejný k projevům agresivity, a to i v případě, že nejsem pověřen dozorem.
- Informovat žáky, ale i rodiče, na koho se obrátit při problémech – třídní učitel, vedení školy, kterýkoliv pracovník školy.
- Snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ní. Třídní učitel by měl znát záliby svých žáků, zajímat se o to, jak tráví volný čas, a umět si umět si s nimi o tom popovídat, mají-li zájem.

III. Postup třídního učitele (vyšetřující osoby), má-li podezření na šikanu

1. Konfrontovat svá pozorování s dalšími kolegy, eventuelně nezapomenout na předchozího třídního učitele.
2. Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, konzultovat další postup. Dohodnout se, zda další vyšetřování povede třídní učitel nebo jiná osoba (člověk znalý problematiky). Případně přizvat psychologa.
3. Mezi čtyřma očima a bez zbytečné paniky vyslechnout více nezaujatých svědků - spolužáků. Důležité věci si zapisovat, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
4. Spojit se s rodiči případné oběti, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Poprosit je o spolupráci.
5. Teprve nyní vyslechnou oběť - citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečí a důvěrnosti informací. Vše zapisovat nebo nahrávat. Tento pohovor musí provádět osoba, které oběť důvěřuje.
6. Vyslechnout agresory - překvapivě, mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Je-li pachatelů víc, soustředit se na rozpory ve výpovědích. Vytipovat nejslabší článek, dovést k přiznání či k vzájemnému obviňování.
7. Požádat vedení školy o svolání výchovné komise (vedení školy, třídní učitel, případně další učitelé nebo psycholog z PPP). Ta na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o šikanu a jaký je její stupeň závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku. Potrestání agresorů je individuální a závisí na věku, intenzitě šikany a na tom, zda se jednalo o první případ nebo recidivu.
8. Individuálně pozvat k jednání rodiče agresorů, seznámit se situací, sdělit jim na navrhovaná opatření (zdůraznit možnost nápravy) a požádat je o spolupráci. Pokud odmítají, zvážit oznámení na OPD a Policii ČR. V otázce trestů nepřistupovat na kompromisy.
9. Pozvat rodiče obětí, seznámit se situací, domluvit se na opatřeních.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nešíkali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím. Když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet a doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší je omyl. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrat' se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říci to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného děje.